

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 73/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho prerokoval sťažnosť J. M., Č., zastúpeného advokátkou JUDr. D. P., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004, za účasti Okresného súdu Čadca, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Čadca prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. M. priznáva finančné zadostučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť J. M. trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. D. P., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2010 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004.

Porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľ v takto opísanom skutkovom stave:

„Ako navrhovateľ v rade 2) som spolu so svojimi súrodencami... podal dňa 24. 11. 2004 návrh na dodatočné prejednanie dedičstva po poručiťke... Konanie v predmetnej veci je vedené na Okresnom súde v Čadci pod č. k. 9 D 1895/2004.

Ako navrhovateľ v rade 2) som spolu s M. D., rod. M. podal dňa 24. 6. 2008 v predmetnej veci na OS v Čadci pod č. 9 D 1895/2004 sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi Okresného súdu v Čadci. Sťažnosť smerovala k tomu, že do toho času po štyroch

rokoch súd nerozhodol v danej veci o dodatočnom prejednaní dedičstva po mojej matke M. M. rod C.

Ďalšiu sťažnosť na prietahy v konaní som podal opätovne spolu s M. D. rod. M. na Okresný súd v Čadci dňa 2. 9. 2010 s tým, že sme namietali, že v tomto prípade dochádza k súdnym prietahom zo strany súdneho komisára...

Predseda Okresného súdu... po oboznámení sa so spisovým materiálom a prešetrení veci označil predmetnú sťažnosť za dôvodnú. V odpovedi na sťažnosť konkrétne vytyčil časové obdobia, v ktorých podľa neho zo strany súdu dochádzalo k prietahom v konaní. ...

Okresný súd v Čadci v samotnom konaní pojednával 5-krát, pričom 2-krát rozhodol, avšak v dvoch prípadoch boli jeho rozhodnutia zrušené v rámci odvolacieho konania odvolacím súdom a vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Okresný súd v Čadci tak v rámci ostatných šiestich rokov, odkedy bol podaný návrh na dodatočné prejednanie dedičstva, naposledy rozhodol uznesením zo dňa 3. 6. 2008 o všeobecnej cene majetku poručiťelky a potvrdil nadobudnutie dedičstva medzi dedičov, ktoré však Krajský súd v Žiline zrušil. ...“

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo J. M..., na prerokovanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu v Čadci vo veci vedenej pod č. k. 9 D 1895/2004 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva J. M... finančné zadosťučinenie vo výške 6.638,78 € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.

Ďalej navrhujem, aby ústavný súd uznesením priznal i náhradu trov konania...“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004, prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 73/2011-10 z 3. marca 2011.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval okresný súd (15. marca 2011 a 20. apríla 2011) a právnu zástupkyňu sťažovateľa (4. mája 2011), aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na súhlas obidvoch účastníkov a v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil ústavný súd od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

K prijatej sťažnosti sa vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. K. K., prípisom sp. zn. Spr 590/11 z 29. apríla 2011 doručeným ústavnému súdu 3. mája 2011. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení zopakoval, ako bola vybavená sťažnosť sťažovateľa na zbytočné prietahy v konaní, keď uviedol:

„Sťažnosť na prietahy v konaní podal J. M. a M. D. dňa 6. 9. 2010, sťažnosť bola evidovaná pod Spr 79/10 a vybavená ako dôvodná. Vo veci som nariadil dohľad s povinnosťou podávať mesačné správy o stave konania.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu z 11. mája 2011 uviedla:

„V horeuvedenej veci k vyjadreniu Okresného súdu v Čadci zo dňa 29. 04. 2011 zaujímam názor, že vec 9D 1895/2004 nie je z právneho hľadiska absolútne náročná a preto takmer 7 ročné nevybavenie veci nie je v žiadnom prípade na mieste.“

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 9 D 1895/2004 ústavný súd zistil takýto stav a priebeh namietaného konania:

Dňa 26. novembra 2004 sťažovateľ ako jeden z navrhovateľov doručil okresnému súdu návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva po poručiťke nebohej M. M., rod. C. (pôvodne bola dedičská vec po poručiťke M. M. prerokovaná Štátnym notárstvom v Č. pod sp. zn. D 488/87 13. novembra 1987).

Dňa 7. decembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 9 D 1895/2004-9 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na upresnenie predmetu konania (dedičstva), na upresnenie samotného petitu návrhu a na predloženie listinných dôkazov (sťažovateľ prevzal uznesenie okresného súdu 17. februára 2005).

Dňa 9. mája 2005 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu opravený návrh spolu s požadovanými listinami.

Dňa 16. júna 2005 okresný súd uznesením č. k. 9 D 1894/2004-12 podanie navrhovateľa (teda aj sťažovateľa) odmietol. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 5. septembra 2005 odvolanie.

Dňa 12. septembra 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za podané odvolanie (súdny poplatok bol uhradený 11. októbra 2005).

Dňa 13. januára 2006 okresný súd v spise poznamenal, že došlo k chybe v postupe okresného súdu a že omylom vydal uznesenie o odmietnutí podania č. k. 9 D 1894/2004-12, ktoré sa týka iných účastníkov konania, ktorého prílohu tvorili aj doklady zaslané právnym zástupcom sťažovateľa. Okresný súd požiadal notársky úrad JUDr. M. Š. o poskytnutie informácie, či v spise vedenom pod sp. zn. 9 D 1894/2004 sa nenachádzajú doklady týkajúce sa konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004.

Dňa 13. februára 2006 notársky úrad JUDr. M. Š. zaslal zo spisovej dokumentácie spisu vedeného pod sp. zn. 9 D 1894/2004 okresnému súdu ním omylom zaslané doklady týkajúce sa konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004.

Dňa 18. mája 2006 okresný súd zaslal Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) svoj spis vedený pod sp. zn. 9 D 1895/2004 spolu s odvolaním sťažovateľa z 5. septembra 2005.

Dňa 1. júna 2006 krajský súd uznesením č. k. 9 Cod/54/2006-25 sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 9 D 1895/2004-12 zo 16. júna 2005 zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (spis doručil okresnému súdu 21. augusta 2006).

Dňa 9. augusta 2006 okresný súd uznesením č. k. 9 D 1895/2004-27 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 60 dní opravil návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva doručený okresnému súdu 26. novembra 2004.

Dňa 29. septembra 2006 okresný súd prideliť spis vedený pod sp. zn. 9 D 1895/2004 na prerokovanie a rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi JUDr. E. M.

Dňa 13. októbra 2006 právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu opravený návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva.

Dňa 11. januára 2007 okresný súd zaslal spis vedený pod sp. zn. 9 D 1895/2004 notárke JUDr. D. S. (ďalej len „notárka“) na ďalší postup.

Dňa 11. januára 2007 vrátila notárka spis okresného súdu vedený pod sp. zn. 9 D 1895/2004 z dôvodu, že jej nebol pridelený, nenachádza sa v ňom poverenie a k spisu nebol priložený pôvodný spis.

Dňa 23. januára 2007 okresný súd poverením č. k. 9 D 1895/2004-47 poveril notárku na prerokovanie dedičstva v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004 a určil jej na to lehotu 12 mesiacov.

Dňa 23. apríla 2007 nariadila notárka prvý termín na prerokovanie dedičstva na 9. máj 2007.

Dňa 9. mája 2007 notárka prerokovala na pojednávaní novoobjavené dedičstvo sťažovateľa, vydala osvedčenie o dedičstve č. k. 9 D 1895/2004-28, D not 105/07 a vrátila spis sp. zn. 9 D 1895/2004 okresnému súdu.

Dňa 18. mája 2007 bola okresnému súdu doručená žiadosť jednej z účastníkov konania (T. M.) na pokračovanie v konaní o dedičstve, a to z dôvodu nedostatočného oboznámenia sa s obsahom osvedčenia o dedičstve.

Dňa 24. mája 2007 vo veci konajúca sudkyňa dala pokyn na zaslanie spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 9 D 1895/2004 notárke.

Dňa 13. septembra 2007 nariadila notárka termín na prerokovanie dedičstva na 2. október 2007.

Dňa 2. októbra 2007 notárka uskutočnila pojednávanie v dedičskej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004, na ktorom vykonala súpis aktív a pasív, o čom spísala zápisnicu a odročila pojednávanie (pre účely ďalšieho šetrenia) na 18. október 2007.

Dňa 18. októbra 2007 notárka uskutočnila pojednávanie v dedičskej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004, na ktorom zopakovala výsledky doterajšieho dokazovania, spísala zápisnicu a odročila pojednávanie na neurčito (z dôvodu, že dedičia nezistili nehnuteľnosti, ktoré majú byť predmetom prerokovania v tomto konaní).

Dňa 3. marca 2008 právny zástupca sťažovateľa doručil notárke návrh na delenie parciel.

Dňa 4. marca 2008 notárka uskutočnila pojednávanie v dedičskej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 9 D 1895/2004, na ktorom zopakovala výsledky doterajšieho dokazovania, spísala zápisnicu a z dôvodu, že medzi dedičmi nedošlo k dohode a spor pretrváva, notárka ako súdny komisár vypracuje návrh uznesenia, ktorý predloží na schválenie okresnému súdu.

Dňa 3. júna 2008 okresný súd rozhodol uznesením č. k. 9 D 1895/2004-53 o určení všeobecnej ceny majetku poručiťky a potvrdil dedičstvo účastníkom konania.

Dňa 4. júna 2008 notárka predložila spis okresnému súdu spolu s uznesením č. k. 9 D 1895/2004-53 z 3. júna 2008 (okresný súd uznesenie doručil sťažovateľovi 3. júla 2008)

Dňa 15. júla 2008 sťažovateľ doručil okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 D 1895/2004-53 z 3. júna 2008.

Dňa 19. septembra 2008 okresný súd uznesením č. k. 9 D 1895/2004-64 zaviazal sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku (sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 7. októbra 2008).

Dňa 7. októbra 2008 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok a listom oznámil okresnému súdu svoj nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Dňa 9. februára 2009 vyšší súdny úradník v zmysle § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) predložil spis okresného súdu s odvolaním sťažovateľa (a ostatných účastníkov konania), ku ktorému bol pripojený spis okresného súdu sp. zn. 12 Ps/14/2007 na rozhodnutie zákonnej sudkyňi.

Dňa 11. marca 2009 vo veci konajúca sudkyňa vydala pokyn, aby odvolanie sťažovateľa (a odvolania ostatných účastníkov konania) boli zaslané ostatným dedičom na vyjadrenie (sťažovateľovi bola doručená výzva okresného súdu 8. apríla 2009).

Dňa 22. apríla 2009 právny zástupca sťažovateľa sa vyjadril k odvolaniu účastníka konania S. M. proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 D 1895/2004 (Dnot 105/07) z 3. júna 2008.

Dňa 16. júna 2009 predseda okresného súdu opatrením Spr. 865/09 pridelil vec na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. J. M.

Dňa 3. júla 2009 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa a účastníka konania S. M. (spis mu doručil 8. júla 2009).

Dňa 16. júla 2009 predsedníčka krajského súdu pridělila vec na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. K. B.

Dňa 28. augusta 2009 krajský súd uznesením č. k. 6 Cod/15/2009-78 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 9 D 1895/2004-53 z 3. júna 2008 a vrátil mu vec na ďalšie konanie (spis doručil okresnému súdu 15. októbra 2009).

Dňa 1. februára 2010 okresný súd doručil uznesenie krajského súdu č. k. 6 Cod/15/2009-78 z 28. augusta 2009 sťažovateľovi.

Dňa 9. apríla 2010 okresný súd vrátil spis sp. zn. 9 D 1895/2004 notárke na ďalší postup.

Dňa 8. septembra 2010 požiadal okresný súd notárku o vrátenie spisu z dôvodu vybavovania podanej sťažnosti vo veci Spr. 79/10.

Dňa 9. septembra 2010 okresný súd vrátil spis sp. zn. 9 D 1895/2004 notárke na ďalší postup a uložil jej povinnosť pripraviť koncept uznesenia do dvoch mesiacov od doručenia prípisu.

Dňa 23. decembra 2010 právny zástupca sťažovateľa doručil notárke úmrtný list dediča vo 4. rade (V. M.) a požiadal ju o čo najrýchlejšie nariadenie pojednávania.

Dňa 27. decembra 2010 bola notárke doručená žiadosť okresného súdu, aby v lehote 7 dní zaslala fotokópiu návrhu na dodatočné prerokovanie dedičstva (predložila ju okresnému súdu 5. januára 2011).

Dňa 4. januára 2011 notárka požiadala okresný súd o oznámenie okruhu dedičov po nebohom dedičovi vo 4. rade (V. M.).

Dňa 28. januára 2011 okresný súd oznámil notárke okruh dedičov po nebohom dedičovi vo 4. rade (V. M.).

Dňa 16. februára 2011 okresný súd vyzval notárku, aby v lehote 10 dní uviedla, aké prekážky jej bránia vo vydaní konečného rozhodnutia.

Dňa 28. februára 2011 notárka doručila okresnému súdu oznámenie, že vec nie je doteraz skončená, pretože bolo oznámené, že jeden z dedičov zomrel, zisťoval sa okruh dedičov po ňom a nedá sa určiť termín pojednávania, keďže spis žiada okresný súd.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, a tiež z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd konštatoval, že v danom prípade ide o konanie vo veci dodatočného prejednania novoobjaveného majetku po poručiteľke, pričom dedičské konania tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, v rámci ktorej existuje stabilizovaná judikatúra, a preto nemožno namietané konanie považovať za právne zložité. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, ústavný súd nehodnotil konanie ako skutkovo zložité, aj keď k určitému predĺženiu dedičského konania prispela skutočnosť, že v priebehu konania jeden z účastníkov zomrel. Dĺžka trvania konania súdu prvého stupňa (viac ako 6 rokov) bez jeho právoplatného skončenia nezodpovedá podľa názoru ústavného súdu právnej a skutkovej zložitosti veci.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania.

Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania urobil sťažovateľ (odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 16. júna 2005, ktorým odmietol návrh sťažovateľa na dodatočné prerokovanie dedičstva, doručené okresnému súdu 5. septembra 2005, opravený návrh na dodatočné prerokovanie dedičstva doručený okresnému súdu 13. októbra 2006, „*návrh na delenie parciel*“ doručený notárke 3. marca 2008, odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 3. júna 2008, ktorým okrem iného určil všeobecnú cenu novoobjaveného majetku po poručiťelke a potvrdil nadobudnutie dedičstva medzi dedičov, doručené okresnému súdu 15. júla 2008, nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania doručený okresnému súdu 7. októbra 2008), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s týmito návrhmi sťažovateľa musel zaoberať. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, ale na ktorých uplatnenie má sťažovateľ právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jeho ťarchu. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu spisu nevyplývajú skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné sťažovateľovi pripísať negatívny podiel na doterajšej dĺžke tohto konania.

3. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v predmetnej veci vrátane postupu vo veci konajúcej notárky ako súdnej komisárky. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zbytočné prietahy v súdnom konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd dospel k záveru, že v postupe okresného súdu sa vyskytujú kratšie obdobia nečinnosti, ktoré samy osebe neznamenajú však zbytočné prietahy v konaní, ktoré by viedli k vysloveniu porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že okresný súd predovšetkým nekonal vo veci efektívne a sústredene. Potvrďuje

to najmä skutočnosť, že krajský súd ako odvolací súd v priebehu tohto konania z dôvodu procesných pochybení okresného súdu zrušil dve jeho procesné rozhodnutia v predmetnej veci (uznesenie zo 16. júna 2005 a uznesenie z 3. júna 2008), pričom v oboch prípadoch vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ako nesústredené sa tiež javí zaslanie spisu notárke 11. januára 2007 bez toho, aby tento obsahoval poverenie, ako aj vrátenie spisu notárke vo veci konajúcou sudkyňou 24. mája 2007 pre nedostatky v jej postupe.

Uvedený postup okresného súdu, resp. ním poverenej notárky ako súdnej komisárky v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Vychádzal pritom zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej úkony notárov ako súdnych komisárov v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priesťahy, za ktoré nesie zodpovednosť príslušný všeobecný súd (pozri napr. III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, II. ÚS 132/05, I. ÚS 39/06). Napriek tomu, že okresný súd (resp. ním poverená notárka ako súdna komisárka) vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, doručoval písomnosti, konanie nie je ani po šiestich rokoch od podania návrhu právoplatne skončené, čím sa mu nepodarilo odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa, v ktorom sa nachádza. Ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že aj samotný okresný súd priznal priesťahy v namietanom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd na základe svojich zistení rozhodol, že neefektívnou činnosťou okresného súdu, resp. ním poverenej notárky ako súdnej komisárky došlo k zbytočným priesťahom v namietanom súdnom konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte namietané konanie právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D 1895/2004 v ďalšom období konal bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 6 638,78 €. Odôvodnenie svojej žiadosti zúžil na konštatovanie, že „... *Je predsa nemysliteľné, aby v právnom štáte, ktorým bezpochyby SR je, dochádzalo permanentne k priet'ahom v súdnych konaniach.*“.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci (najmä na doterajšiu neprimeranú dĺžku konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 9 D 1895/2004, na jeho predmet a význam pre sťažovateľa) a berúc do úvahy skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo v čase rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd dospel

k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre neho dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi ako finančné zadosťúčinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde sumu 2 500 €.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. D. P. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 19 % DPH v sume 48,42 €. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 303,30 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2011